

Valoihottumat

Monimuotoinen valoihottuma, valonokkosihottuma

Monimuotoinen valoihottuma (MMVI) on valoihottumista tavallisin. Noin viidenes suomalaisista kärsii siitä jossain elämänsä vaiheessa. Yleensä MMVI alkaa nuorella aikuisiällä, ja saattaa rauhoittua 30–50-vuotiaana. Joillekin valoihottuma kehittyy jo lapsuudessa. Oireet ilmestyvät usein ensimmäistä kertaa tavallista voimakkaamman aurinkoaltistuksen jälkeen.

Monimuotoisen valoihottuman aiheuttaa auringon UVB-säteily. Ihottuma oireilee tavallisesti muutamana ensimmäisenä aurinkoaltistuspäivänä keväällä tai kesällä. Oireet ja niiden voimakkuus vaihtelevat yksilöllisesti. Reaktio on allergian kaltainen, mutta sen syytä ei tiedetä.

Tavallisesti monimuotoinen valoihottuma oireilee kutiavana näppyläisenä ihottumana. Joillakin ihottuma ilmenee läiskäisenä tai koholäiskäisenä. Voimakas kutina alkaa yleensä muutaman tunnin kuluttua auringossa oleskelusta. Ihottumanäppylät nousevat samana iltana tai seuraavana päivänä ja laskevat tavallisesti muutamassa päivässä. Läiskäinen tai koholäiskäinen ihottuma häviää 2-3 viikossa. Aina iho ei karaistu valolle, vaan ihottuma kiusaa näppyläisenä tai läiskäisenä läpi koko kesäkauden.

Monimuotoisen valoihottuman ennaltaehkäisyssä käytetään suojaavaa vaatekangasta ja aurinkosuoja-voiteita, joissa on myös UVA-suoja. Keskipäivän auringossa oleilua kannattaa välttää. Lievää MMVI:tä hoidetaan antihistamiineilla ja kortisonivoiteilla. Tarvittaessa hoitona voi käyttää lääkärin määräämiä kortisonitabletteja. Pitkäkestoisessa ja vaikeassa MMVI:ssä hoitona käytetään ennaltaehkäisevästi valohoitoja.

Valonokkosihottuma on harvinainen sairaus, joka aiheutuu ultraviolettisäteilystä ja joskus sinisestä valosta. Ihottuma ilmenee kaikilla paljailla ihoalueilla ja oireet alkavat jo muutaman minuutin kuluessa altistuksesta. Valonokkosihottuman hoito vaatii lääkärikäyntiä.

Valokosketusreaktiot

Valokosketusreaktio voi syntyä tiettyjen aineiden ja auringon ultraviolettisäteilyn yhteisvaikutuksesta. Valokosketusreaktioita on kahdenlaisia: toksisia ja allergisia. Ihottuma oireilee kahden – kolmen päivän kuluessa altistuksesta punoituksena, rakkuloina, arkuutena ja kirvelynä. Rakkulat puhkeavat parissa päivässä, mutta jäljet voivat näkyä iholla pitkään. Valokosketusreaktioiden hoidossa käytetään kortisonivoiteita.

Toksinen valokosketusihottuma (fytofotodermatiitti) voi kehittyä kasvien psoraleenin ja ultraviolettisäteilyn reaktiosta iholla. Ihottumaa aiheuttavat esimerkiksi putkikasvit ja mooseksenpalavapensas. Toksinen valokosketusihottuma ei ole allergiaperäinen ihottuma.

Allergisessa valokosketusihottumassa allergeeniä toimii jokin kemikaali tai lääkeaine; esimerkiksi aurinkosuoja-voide tai kosmetiikan hajuste. Oireet voivat jatkua pitkäänkin, vaikka oireita aiheuttavan aineen käyttö olisi jo lopetettu.

